

บทที่ 1



บทนำ

## ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม ที่ครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ โดยแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมเฉพาะของตนเอง เพราะเป็นวิถีชีวิตที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มสังคม (สุภัตรา สุภาพ, 2534) ในแต่ละสังคมจะมีการคิดค้นและสร้างสรรค์วัฒนธรรม ซึ่งมีลักษณะเฉพาะอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อเป็นแบบแผนในการดำรงชีวิต และกล่อมเกลาจิตใจของสมาชิกให้มีความเจริญงอกงาม ความกลมเกลียวก้าวหน้าและมีศีลธรรมอันดี ไทยเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองและมีวัฒนธรรมประจำชาติเป็นของตนเองมาช้านาน จากการศึกษาพบว่า นับจากสมัยสุโขทัยเป็นต้นมา ไทยมีวัฒนธรรมที่มีรากฐานที่มั่นคงและมีระดับสูงกว่าสมัยอื่น ๆ แม้ว่าสุโขทัยจะเสื่อมอำนาจลง วัฒนธรรมก็ยังคงได้รับการทำนุบำรุงรักษา และสืบทอดอย่างมั่นคงสืบทอดมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (ณรงค์ เล็งประชา, 2531)

วัฒนธรรมไทย จึงมีความสำคัญยิ่งในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย เป็นรากฐานของการสร้างสรรค์ ความสามัคคีและความมั่นคงของชาติ เป็นสิ่งแสดงถึงศักดิ์ศรีเกียรติภูมิและความภาคภูมิใจร่วมกันของคนไทย และเป็นปัจจัยให้คนในชาติได้ประพาศในทางที่ดีงาม มีคุณธรรมเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2529) จึงเป็นหน้าที่ของคนไทยจะต้องช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้เจริญงอกงามตลอดไป

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังอยู่ในระยะของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมีสาเหตุจากการมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จากพื้นฐานเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรม การรับเอาความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การขยายตัวทางการศึกษาและการพัฒนาการเมือง การปกครอง ส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของบุคคลในสังคมต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย ประกอบกับการที่ระบบข่าวสารและการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก กระแสวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งไหลบ่าเข้าสู่สังคมไทยเป็นผลให้มีการรับวัฒนธรรมต่าง ๆ ภายใต้อิทธิพลของความต้องการที่จะทันสมัย และก้าวหน้าอย่างขาดการเลือกสรรให้สอดคล้องกับรากฐานเดิมของวัฒนธรรมไทย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2533) ทำให้วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของคนไทยถูกละเลย

ความเจริญก้าวหน้าของชาตินั้น มีส่วนสัมพันธ์กับวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก เนื่องจากความเสื่อมทางวัฒนธรรมก็ย่อมเป็นความเสื่อมของชาติด้วย ขณะเดียวกันความเจริญงอกงามของวัฒนธรรมก็ย่อมเป็นความเจริญงอกงามของชาติด้วย (ลักษณะ อินทจักร, 2529) ซึ่งสอดคล้องกับ ฌวงค์ เล็งประชา (2531) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน และต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติมาก หากสังคมใดมีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมที่เหมาะสมแล้ว สังคมนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว จึงควรมีการศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติด้วย ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมอันดั้งเดิมจะนำมาซึ่งการทวนบูรณะรักษาและอนุรักษ์ไว้เพื่อสืบทอดแก่นุชนรุ่นหลัง

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์พร้อมที่จะเป็นพลเมืองดี และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขที่จำเป็นสำหรับทุกคน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์พร้อมที่จะเป็นพลเมืองดี และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และ จิราพร ธวัชวิเชียร (2521) ได้เสนอแนะว่า ควรมีการอบรม ฝึกฝน สั่งสอนในด้านความรู้และแนวทางปฏิบัติตนตามแบบอย่างวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมในโรงเรียนด้วยเหตุผลที่ว่า

1. เป็นระยะที่ต้องเรียนรู้และซึมซับความรู้ ประสบการณ์ทุกอย่างเท่าที่จะทำได้เพื่อการยังชีพ
2. เป็นระยะที่มีความพร้อมที่จะรับประสบการณ์มากที่สุด โดยปราศจากการแตกต่างใจ ๆ
3. เป็นประสบการณ์ฝังไว้ในวัยเรียน ทำให้เด็กสามารถออกไปดำรงชีวิตและปฏิบัติตัวตามวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้น นักเรียนประถมศึกษาจึงเป็นวัยที่ควรได้รับการวางรากฐานทางความคิดและความประพฤติด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีอายุโดยประมาณ 11-14 ปี อันเป็นช่วงที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความเจริญเติบโตทางร่างกาย สภาพจิตใจ อีกทั้งเป็นวัยที่กำลังแสวงหาแนวทางการปฏิบัติตนในสังคม แต่จากสภาพความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น มีผลทำให้วัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามีอิทธิพลต่อความคิด ทักษะรวมถึงการแต่งกายความประพฤติของเด็กวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เด็กวัยรุ่นจะมองพิธีการบวชพระ การเคารพผู้ใหญ่ ดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย ตลอดจนการแต่งกายเรียบร้อยแบบไทย ๆ เป็นสิ่งล้าสมัย หันไปนิยมดนตรีจังหวะร้อนแรง การเดินร่า การเถียงหรือวิจารณ์ผู้ใหญ่แทน สิ่งเหล่านี้เตือนถึงความเสื่อมทางวัฒนธรรมไทยในจิตใจของเด็ก (ชนิดา วัชวุฒิกเกียรติ, 2524)

การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของนักเรียน เรื่องชัย เจริญชัย (2529) ได้เสนอแนะว่า ควรจัดเนื้อหาวัฒนธรรมลงในหลักสูตรให้สอดคล้องทั้ง 3 ด้านคือ

1. ด้านพุทธิพิสัย เป็นการมุ่งเน้นความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาต่าง ๆ ทางวัฒนธรรมซึ่งสามารถสอดแทรกในหลักสูตรการเรียนการสอนได้ อาจเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวรรณคดี
2. ด้านทักษะ เป็นการฝึกให้เกิดความชำนาญ ความแคล่วคล่องในการปฏิบัติซึ่งสถาบันการศึกษาสามารถถ่ายทอดโดยตรง เป็นต้นว่า ดนตรี นาฏศิลป์

3. ด้านเจตคติ สำหรับด้านนี้เป็นด้านที่ลึกซึ้ง อาจปลูกฝังในเรื่องของค่านิยม ความเชื่อถือ ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาจากส่วนที่เป็นรูปธรรมออกมา ในรูปของลักษณะนิสัยและความประพฤติ เช่น ความมีวินัย ความประหยัด การตรงต่อเวลา เป็นต้น

ม.ร.ว.ศีกฤทธิ ปราโมช (2530) ได้ให้ความคิดเห็นหลักการสืบทอดและเสริมสร้างวัฒนธรรมในเด็กและวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. ชี้แจงให้เด็กเห็นว่าศิลปะหรือวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อชีวิตและชาติอย่างไรบ้าง

2. ให้เด็กได้เข้าใจจุดมุ่งหมายของการสืบทอดและการเสริมสร้างวัฒนธรรม

3. มีวิธีการต่าง ๆ ในการสืบทอดและเสริมสร้างวัฒนธรรม การสืบทอดและเสริมสร้างวัฒนธรรมนั้นทำเฉพาะในโรงเรียนยังไม่พอเพียง จะต้องจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ด้วย เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ด้วยตนเองอย่างเพียงพอ จึงจะทำให้เด็กเข้าใจซาบซึ้งในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ดีขึ้น อีกทั้งการเรียนควรมีการเสริมสร้างเจตคติและความสนใจให้เด็กด้วย

นอกจากนี้ ประภาพรณ สุวรรณสุข (2524) ได้เสนอวัฒนธรรมไทยที่ควรจัดให้กับนักเรียนประถมศึกษาไว้ 5 ประเภท ได้แก่

1. วัฒนธรรมทางภาษาและวรรณกรรม
2. วัฒนธรรมทางมารยาท
3. วัฒนธรรมอันเป็นพิธีกรรมทางศาสนา
4. วัฒนธรรมการแสดงหรือการเล่นพื้นเมือง
5. วัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทย



การอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นพฤติกรรมของการรักษา การถ่ายทอดและ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมเดิมให้เหมาะสมกับสภาวะอันแท้จริงของสังคม และธรรมชาติที่แวดล้อม เพื่อให้วัฒนธรรมของสังคมหรือของชาติดำรงอยู่ และ เจริญงอกงามต่อไป อันจะนำมาซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของสังคมหรือของชาติ อย่างแท้จริง (นิคม ทาแดง, 2523) จากนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ แผนงาน หลักการศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติ ฉบับที่ 6 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะเห็น ได้ว่าเป็นแผนที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมของ ศาสนาและวัฒนธรรมอันดีงาม โดยเน้นที่จะช่วยกันอนุรักษ์ป้องกันการทำลาย ส่งเสริม เผยแพร่ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2530) จะพบว่าสถาบันครอบครัว โรงเรียน ครู และสื่อมวลชน เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลในการ ปลูกฝังเยาวชนไทยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศ ความเจริญก้าวหน้าทาง ด้านวัตถุสิ่งไหลเข้ามามาก ประชาชนหนาแน่น ชาวต่างจังหวัดเข้ามาหางาน ทำ กรุงเทพมหานครจึงเป็นแหล่งที่รวมวัฒนธรรมอันหลากหลายของคนหลายท้องถิ่น หลายวัฒนธรรม มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่าง เด่นชัด มีระบบข่าวสารที่ก้าวหน้า แต่สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของบุคคลมี ความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทำให้วัฒนธรรมของคนในกรุงเทพมหานคร มีความ หลากหลาย ซึ่งมีอิทธิพลต่อเด็กซึ่งเป็นสมาชิกของครอบครัวและสังคม พร้อมทั้ง ส่งผลถึงความเสื่อมลงของวัฒนธรรมอันดีงามของไทย และจากความสำคัญของ วัฒนธรรมไทย ประกอบกับวัฒนธรรมไทยที่ดั่งงามกำลังจะเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เพื่อเป็นการธำรงรักษาให้คนไทยและครอบครัวเกิดความสนใจ ตระหนักในคุณค่า เห็นความสำคัญและร่วมมือกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ เป็นเอกลักษณ์ของ ชาติไทยตลอดไป สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงกำหนดให้ปี 2537 เป็นปีอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดต่อให้ปี 2538 ถึงปี 2540 เป็นปีสืบสานวัฒนธรรมไทย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและปัญหาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ว่าปัจจุบันนักเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญ และปฏิบัติอย่างไรบ้างในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ในด้านภาษาและวรรณกรรม มารยาท พิธีกรรมทางศาสนา การแสดง และการละเล่นพื้นบ้าน และอะไรที่เป็นปัญหาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของนักเรียน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์และเป็นแนวทางแก่ครู ผู้บริหารการศึกษาและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุง และสนับสนุนการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของ เยาวชนต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการอนุรักษ์ ภาษาและวรรณกรรม มารยาท พิธีกรรมทางศาสนา การแสดงและการละเล่น พื้นบ้าน

### ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมุ่งศึกษาในด้าน

1.1 การอนุรักษ์ภาษาและวรรณกรรม ในด้านการใช้ภาษาและ วรรณคดี วรรณกรรมพื้นบ้าน

1.2 การอนุรักษ์มารยาท ในด้านการไหว้ การเดิน การรับ-ส่งของ และการแต่งกาย

1.3 การอนุรักษ์พิธีกรรมทางศาสนา ในด้านประเพณีและพิธีทาง ศาสนา

1.4 การอนุรักษ์การแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน ในด้านดนตรีไทย นาฏศิลป์ การแสดงพื้นบ้าน และการละเล่นพื้นบ้าน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา ลังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538

### ข้อตกลงเบื้องต้น

สภาพความแตกต่างเกี่ยวกับเพศ อายุ ศาสนาของนักเรียนไม่มีผลต่อการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ถือว่าเป็นข้อมูลที่ตอบตามสภาพความเป็นจริงและเชื่อถือได้

### คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพ หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงการตระหนักถึงความสำคัญและการปฏิบัติของนักเรียนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

ปัญหา หมายถึง สภาพที่การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการของสังคม

วัฒนธรรมไทย หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม วิถีชีวิตของบุคคลในสังคมไทยที่สร้างสรรค์ สะสมปรับปรุง ถือปฏิบัติและถ่ายทอดต่อกันมาอย่างมีแบบแผน อันเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของกลุ่มชนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข อันได้แก่ ภาษาและวรรณกรรม มารยาท พิธีกรรมทางศาสนา การแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน

การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ และการปฏิบัติโดยรักษา ถ่ายทอด และปรับปรุงวัฒนธรรมของไทยให้เจริญงอกงาม

การอนุรักษ์ภาษาและวรรณกรรม หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญและการปฏิบัติตามรูปแบบการใช้ภาษา เช่น พุทธออกเสียง ร, ล และคำควบกล้ำ การใช้คำสรรพนาม คำสุภาพและคำราชาศัพท์ เป็นต้น แกไขการใช้ภาษาของตนเอง และการเล่าเรื่องวรรณคดี นิทานพื้นบ้านให้ผู้อื่นฟัง

การอนุรักษ์มารยาท หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญและการปฏิบัติตามมารยาทไทย และการส่งเสริมในด้านการกราบไหว้บุคคลระดับต่าง ๆ การเดิน การรับและส่งของให้ผู้ใหญ่ และการแต่งกายเหมาะกับกาลเทศะ

การอนุรักษ์พิธีกรรมทางศาสนา หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญและการปฏิบัติโดยการเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในประเพณีและวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันมาฆบูชา วันลอยกระทง วันสงกรานต์ เป็นต้น พร้อมทั้งเล่าและแนะนำกระบวนการหรือพิธีกรรมนั้น ๆ

การอนุรักษ์การแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญและการร่วมกิจกรรมดนตรี นาฏศิลป์และการแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน อีกทั้งสามารถเล่า แนะนำการแสดง กติกา วิธีเล่น เช่น เพลงพวงมาลัย รำตัด ปี่พาทย์ กลองยาว เต็นท์รำเคียว มอญซ่อนผ้า งูกินหาง รี่รีข้าวสาร เป็นต้น

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2538 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร



## วิธีดำเนินการวิจัย

### 1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อใช้ในการวิจัย

ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อใช้ในการวิจัยจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของนักเรียน พร้อมทั้งกำหนดกรอบความคิดและขอบข่ายของการวิจัย เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของนักเรียน

### 2. เลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2538 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ได้ตัวอย่างประชากรนักเรียนที่ใช้ตอบแบบสอบถามจำนวน 172 คน ตัวอย่างประชากรนักเรียนที่ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ จำนวน 64 คน และตัวอย่างประชากรนักเรียนที่ใช้เครื่องมือแบบสังเกต จำนวน 24 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้สัมภาษณ์

### 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสำรวจรายการ (Check list) ตามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบประเมินค่า (Rating Scale) ตามเกี่ยวกับการตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของนักเรียน

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจรายการและแบบปลายเปิด ถ้าม  
เกี่ยวกับการปฏิบัติในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยของนักเรียน

ตอนที่ 3 แบบประเมินค่า (Rating Scale) ถ้ามเกี่ยวกับ  
ปัญหาในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการอนุรักษ์  
วัฒนธรรมไทยของนักเรียน มุ่งศึกษาใน 4 ด้าน เช่นเดียวกับคำถามในแบบสอบถาม  
เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสนับสนุนข้อมูลจากแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น  
2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการอนุรักษ์-  
วัฒนธรรมไทย

ฉบับที่ 3 แบบสังเกตนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนในการ  
อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยในด้านภาษาและมารยาทที่นักเรียนปฏิบัติในโรงเรียนที่อาจจะ  
เกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นในระหว่างช่วงเวลาสังเกต

4. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตที่สร้างขึ้นไปให้ผู้-  
เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้ (Try Out)  
กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร แล้วปรับปรุงเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์  
เพื่อใช้ในการวิจัย

5. ผู้วิจัยส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามทาง  
ไปรษณีย์ ส่วนแบบสัมภาษณ์และการสังเกตผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์และสังเกต  
ด้วยตนเอง

6. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตมา  
วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน  
(S.D.) และหาค่าร้อยละ

7. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและให้ข้อเสนอแนะ

### ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการกำหนดและปรับปรุงนโยบายให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
3. เป็นประโยชน์และแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนเกี่ยวกับการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทยแก่เยาวชน ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ